

Пропозиції
до проекту Закону України «Про амністію у 2024 році у зв'язку з
військовою агресією Російської Федерації для участі у захисті
суверенітету і державної цілісності України»
*(реєстр. № 10419 від 19.01.2024 р.)**

Законопроект розроблено з метою «оперативного доукомплектування української армії та інших військових формувань, а також надання можливості громадянам України, придатним до військової служби за станом і віком, реалізувати конституційний обов'язок щодо захисту Вітчизни в умовах воєнного стану».

Визнаючи необхідність удосконалення правових підстав законодавчого забезпечення правового інституту вибачення державою осіб, які вчинили злочинні діяння, вважаємо за доцільне зазначити таке.

1. Положення частини першої статті 1 проекту не узгоджуються з нормами чинного кримінального законодавства України. Зокрема, у частині четвертій статті 86 Кримінального кодексу України (далі – КК України) встановлено, що особи, визнані винними у вчиненні державної зради, диверсії, *корупційних кримінальних правопорушень, кримінальних правопорушень, пов'язаних з корупцією*, порушенні правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керували транспортними засобами у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебували під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, вироки стосовно яких не набрали законної сили, не можуть бути звільнені від відбування покарання, а особи, вироки стосовно яких набрали законної сили, – не можуть бути повністю звільнені законом про амністію від відбування покарання. Аналіз примітки до статті 45 КК України, в якій передбачений перелік злочинів, що віднесені до корупційних, дозволяє стверджувати, що вказані кримінальні правопорушення різняться між собою як за ступенем тяжкості, так і за формою вини.

Відсутність у проекті застережень щодо непоширення дії запропонованих приписів на осіб, зазначених у частині четвертій статті 86 КК України, призведе до колізії правових норм та, як результат, унеможливить їх належне застосування.

2. Проект потребує доопрацювання в частині регламентації механізму відповідальності амністованої особи, яка порушила «особисте зобов'язання невідкладно, але не пізніше протягом 24-х годин з'явитись для призову на військову службу під час мобілізації». Відповідно до частини другої статті 1 проекту єдиним наслідком невиконання особистого зобов'язання з'явитись для призову на військову службу є інформування про такі обставини прокурора.

3. Низка положень проекту потребують термінологічного уточнення. Так, у статті 9 проекту (перелік випадків, коли амністія не застосовується) доцільно замінити поняття «злочини» на словосполучення «кримінальні правопорушення». Частина друга статті 12 не узгоджується зі статтею 17 в частині термінів (строків) застосування Закону (два чи три місяці? до *дати* припинення або скасування воєнного стану?). У частині першій статті 10 вживається терміносистема «публічне обвинувачення в суді», тоді як у пункті 1 частини першої статті 2 Закону України «Про прокуратуру» – «державне обвинувачення в суді».

4. У статті 16 вказується на організацію своєчасного обліку звільнених відповідно до цього Закону осіб, здійснення *стосовно них заходів соціального патронажу відповідно до* Закону України «Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк», «Про військовий обов'язок і військову службу», «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», «Про правовий режим воєнного стану», Указу Президента «Про введення воєнного стану в Україні», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів» тощо.

Соціальний патронаж – це допомога звільненим особам шляхом здійснення комплексу правових, економічних, організаційних, психологічних, соціальних та інших заходів, зокрема надання послуг, спрямованих на їх соціальну адаптацію (засвоєння звільненими особами соціального досвіду з метою повернення їх до самостійного загальноприйнятого соціально-нормативного життя в суспільстві) (пункти 2, 3 частини першої статті 1 Закону України Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк). При цьому такі заходи об'єктивно не передбачені законами «Про військовий обов'язок і військову службу», «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», «Про правовий режим воєнного стану», Указом Президента «Про введення воєнного стану в Україні».

У силу специфічних умов звільнення засуджених осіб за амністією і пропонувані терміни явки таких осіб у відповідні структури для проходження військової служби (24 години) доцільним є встановлення особливого порядку контролю дій цих осіб (більш деталізованого, ніж вказівка на невичерпний перелік законів, що «передбачають» заходи соціального патронажу).

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

**Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*